Ч. 200 Четвер 5 (17) вересня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Бути чи не бути Туреччині?

Що має Европа робити з Туреччиною? — отсе питанє, яке тепер обговорює ся не лиш публично в ґазетах писаних на всїх мовах европейских, але й розважає ся тихцем таки на праву і в кругах дипльоматичних.

Що зробити з тим недужим чоловіком, котрому на его недугу нема ліку? Лікарі стоять над ним і радять: Одні кажуть, що треба взяти ся до ампутациї, бо то ще найрадикальнїйше средство — тогди він або умре або подужає, хоч буде калїкою. Другі кажуть, що недужий певно умре, чи сяк, чи так; нащо лїкарям брати на себе одвічальности, відтак буде цїлий сьвіт говорити, що недужий погиб від ножів оперуючих лїкарів; лїпше давати недужому лиш такого ліку, щоби він в своїй недузї не дуже мучив ся і не кричав з болю та поволи умирав.

Зовсїм так само має ся тепер річ з Туреччиною. Що їй приходить вже конець, що турецка держава не довго вже потягне, о тім переконана вся Европа; але ніяка з держав европейских не хоче приложити руки, щоби остаточно зробити конець тому болякові на европейскім орґанізмі. О скілько тепер видко держави поділили ся на два табори: в одним стоїть Анґлїя, котра, о скілько то видко по становищи анґлїйскої праси, настає на то, щоби Туреччину розібрати, а по еї стороні стоїть в души певно і Росия; в другім знов стоять прочі держави, котрі знов противні подїлови не зовсїм ще обезсиленого турецкого орґанізму державного.

Дивно се, що як давнїйше Росия наставала на то, щоби Туреччині зробити конець, так нинї настає на то Анґлїя. В тім годять ся обі великі партиї політичні лїберали і консерватисти, прихильники Ґледстона і льорда Сельсбері'го. Ба що дивнїйше: льондоньский Standard, орґан льорда Сельсбері'ого, виступив навіть з готовим вже проектом залагодженя турецкої справи. Ґазета ся взиває анґлїйского премієра, щоби він предложив державам европейским проєкт скиненя теперішного султана з престола і установленя нового, котрий би стояв під кураттелею Европи і не міг свобідно і против волї держав европейских добирати собі свого першого міністра, великого везира. Проєкт сей консервативної анґлїйскої ґазети, стоячої в близших зносинах з теперішним правительством, рівнає ся майже подїлови Туреччини. Анґлїя очевидно хотїла би і в Константинополи завести такі самі відносини, які суть нинї в Єгиптї, значить ся, Туреччина на око істнувала би ще яко держава, мала би свого султана, але той султан і его правительство були би зависимі від Европи. А щоби ту зависимість еї вповні удержати, треба би очевидно мати якусь власть виконуючи, треба би що найменше якійсь державі европейскій поручити ту власть і позволити їй удержувати в Туреччині своє войско, подібно як то робить Анґлїя в Єгиптї.

Але Туреччина нинї ще занадто велика, як щоби в нїй якась одна держава могла удержувати спокій і порядок. Мандат треба би поручити що найменше двом державам, а тими очевидно могли би бути ще найскорше Анґлїя і Росия.

Річ то не така легка, а впрочім і небезпечна брати ся до такого кроку. Хто і як би мав то зробити? Чи теперішний султан послухав би ухвали Европи і уступив би ся добровільно? А коли би не схотїв, хто би его до того змусив? А дальше: кого би поставлено на его місци? Чи Турки і взагалї магометани схотїли би признати своїм султаном того, котрого би їм Европа накинула? Наконець: чи на такий проєкт знайшлась би згода держав европейских? Атже вже сама справа кретийска показала, що між державами не було згоди і перша Анґлїя відділила ся була від других держав. Як видимо, проєкт не так легкий до переведеня і небезпечний, бо грозячий запутаниною, котра могла би легко довести до незгоди між державами европейскими, а з того до величезного заколоту.

Річ певна, що проєкти і бажаня анґлїйскої праси не сповнять ся, бодай не тепер, бо они не мають нїякого практичного значіня. Але й то вже річ великої ваги, що ставлять ся і дискутують ся публично проєкти, маючі на цїли що найменше підготовленє подїлу турецкої держави. Кажуть навіть, що ся справа має бути порушена підчас гостини царя в Анґлїї, хоч з другої сторони заперечують тому: кажуть, що цар хоче в Анґлїї ще більше держати ся здалека від справ політичних як то було в тих державах, в котрих він доси гостив.

Але остаточно прийде ся таки конче щось зробити. Питанє: „Бути чи не бути Туреччині?“ мусить бути конче полагоджене бо відносини в нїй стають вже дїйстно того рода, що годї Европі видержати з ними. Туреччина фінансово зруйнована. З Константинополя доносять, що там в касах державних настав тепер такий брак гроша, що правительство не може

67)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

Около полудня появив ся на овиді від заходу вершок гори Мовнґатотарі, долина ріки Вайкато стала звужувати ся, а ріка в своїм стїсненім кориті рвала ся з силою наперед. Але лодка під напором весел, що при співі піднимали ся і опускались до такту порола спінені филї і несла ся все дальше і дальше.

Під вечер задержав ся Каі-Куму у підніжа гори, що простовісно здоймала ся з ріки в неботичну висоту. Двайцятьох диких вискочило з човен і приладжували нічліг, порозкладавши під деревами огнї. До Каі-Куму приступив поважним кроком начальник другої лодки, як видко, рівний єму становищем та привитавсь з ним потираючи носом о его ніс. Полонників уміщено в середині табору і пильновано їх з незвичайною бачностию. На другий день рано пущено ся в дальшу дорогу; бічними річками приплили инші лодки і около шістьдесятьох воінів, утїкаючих очевидячки з послїдного повстаня зібрало ся в одну ватагу; з многими з них різно обійшли ся анґлїйскі кулї, а тепер вертали в свої гірскі околиці. З пливучих лодок, з одної за другою роздавав ся спів. На другий день в полудне виплили човна з корита ріки Вайкато на озеро Тавпо; дикі з одушевленим криком повитали кусень шмати, що повівала на одній прибережній хатї. То була їх народна хоругов.

Колись в доісторичних часах, по якімсь землетрясеню отворила ся в середині острова бездонна пропасть, довга на двайцять пять, а широка на двайцять миль. Води, що зливають ся з окружаючих еї вершків, залили цїле то заглубленє. Пропасть замінила ся в озеро, одначко остала пропастию, бо еї глубини ще доси не можна зміряти. Таке тото дивне озеро Тавпо, положене 1250 стіп над поверхнею моря, окружене вінцем гір, високих на чотириста сяжнїв.

Лодка Каі-Куму полишивши корито Вайката, переплила малу пристань, що становила початок ріки, окружила виставчий пригірок і причалила до всхідного берега озера в місци, де его филї обмивають підніже гори Менґа, високої на триста сяжнїв. Звідтам простягали ся поля, окриті буйним „формійом“, родом дорогоцїнного льну Нової Зеляндиї, званого Маорісами „гаракеке“. Кожда часть тої ростини служить на якийсь ужиток: Цьвіт дає дуже добрий мід, било клеїсту масу, що заступає віск або крохмаль; а листє ще пожиточнїйше, дає ся уживати на ріжні потреби: сьвіже служить за папір, висушене стає дуже доброю губкою, з порізаного робліять ся шнури, линви і сїти, а коли его на терлици витерти і вичесати можна з него виробляти покривала, рогожки або одежу. Тому всюди на островах того підсоня можна подибати ту благодатну ростину і над берегом моря, вздовж рік і над озерами.

Чверть милї від берега, на стрімкій горі, видко було маорійский „паг“, твердиню збудовану на неприступнім місци. Полонників висаджених по одному на берех і увільнених від шнурів завели там воіни. Стежка, що вела до твердинї, їшла через поля покриті ростиною „формійом“ і через гаї прегарних дерев. За наближенем людий зірвали ся з дерев величезні голуби з срібно-золотим пірем, темно сїрі воробції і множество шпаків.

Перейшовши стрімку дорогу Ґленарван, леді Єлена, Мария Ґрант і їх товариші війшли до середини твердинї. Першу оборонну еї лїнію творив сильний остроків, високий на пятнайцять стіп; другу півперечно уложені бельки; огородженє з лозини зі стрільницями замикало площу, на котрій стояла оселя Маорісів, що складала ся з яких чотириста будинків.

На самім вступі поразив подорожних страшний вид голов порозвішуваних на стовпах другої огорожі. Женщини відвернули голови не тілько зі страху як з обридженя. То були голови неприятельских вождів, погибших в борбі, котрих тїла побідники пожерли. Так пояснив Паґанель, судячи по заглубленях під повіками, з котрих вилуплено очи. І справдї очи з голови погибшого вожда поїдають Маоріси, а голову саму засушують; видирають з неї мозок, обдирають еї з верхної шкіри, а лишають ніс придержаючи его патичками; в ніс напихають формійом, зашивають уста і повіки і так при-

вже не то своїм урядникам, але навіть войску і полїциї виплачувати платнї. Порта виділась для того спонуканою вислати завозване до ґенерал-ґубернатовів, щоби они старали ся конче стягнути гроші і прислати їх до столиці. Але від кількох вже наспіла відповідь, що они того тепер нїяк не можуть зробити.

В самім Константинополи від часу послїдної різнї все ще не прийшло до успокоєня, а в послїдних днях настала таки знов трівога. Ба, розійшла ся вже глуха вість, що там вибухли нові розрухи. Здаєсь однакож, що поки що лиш заносить ся на них. Порта повідомила вчера устно амбасадорів, що побоює ся нових розрухів і длятого готова для безпечности амбасадорів уставити войскову сторожу коло їх домів. Рівночасно просила Порта письменно амбасадорів, щоби они вислали до дирекциї полїциї урядників консулярних, аби ті спільно з полїцнєю зревідували доми загараничних підданих, в котрих укривають ся Вірмени.

Так само як з турецкої сторони так і зі сторони вірменьскої кажуть, що заносить ся на нові розрухи. Як Порта каже, що розрухи хотять викликати Вірмени, так знов Вірмени кажуть, що то Турки хотять знову різати християн. Вірменьский комітет революцийний розіслав формальний окружник до всїх амбасадорів, в котрім каже, що Вірмени будуть мусїли дати знов знак о собі, бо довідались, що Турки лагодять ся до нової різнї. Замітна і характеристична ще й та чутка, яка вчера розійшла ся в Константинополи, а котра мабуть дала причину Портї, що та обіцює ся обставити доми амбасадорів войском. Кажуть, що Вірмени при нових розрухах постановили взяти в свої руки якусь амбасаду і зловити амбасадора, щоби тим способом спонукати, чи то дотичну державу, чи всї державн европейскі до збройної інтервенциї. Кілько правди на сих всїх вістях, годі знати. То лиш здає ся бути правдою, що Вірмени мають причину побоювати ся нової різнї. В однїй провінциї в Малій Азиї з'явило ся кілька днів тому назад кількасот Курдів у ґубернатора та зажадали, щоби він їм відчитав іраде султаньске, приказуюче різанє Вірмен; они готові до того зараз взяти ся. Лиш з великим трудом удало ся ґубернаторови успокоїти різунів аж до хвилї, коли наспіло войско. Курди приїхали були навіть з возами, щоби зараз забирати на них грабіж.

На Кретї також ще не зовсїм успокоїло ся, хоч там іменованє Беровича-пашї ґенерал-ґубернатором зробило добре враженє, і знесено кордон войсковий та стягнено войско до крипостий. А ось і з Македониї наспіла вість, о нових руках повстанців. З Пірею приїхав був оногди один пароход до македоньского побережа і привіз там значний відділ грецких повстанців. Більша часть їх вийшла вже була на беріг, коли то доглянуло турецке войско і завело з кораблем борбу, підчас котрої згинуло двох повстанців. На другий день і прочі повстанцї дістались до Македониї.

Оттаке діє ся в Туреччинї, то-ж не диво що в цїлій Европі нїхто не вірить в то, щоби она могла довго устояти ся. В тім лиш річ, як зробити конець турецкому пановаию.

Перегляд полїтичний.

Є. Вел. Цїсар санкціонував закон, ухвалений галицким Соймом в справі удїленя фінансової підмоги для будови зелїзницї Делятин-Коломия-Стефанівка.

Presse обговорюючи компроміс виборцїв більшої посїлости в Горішній Австриї каже, що правительство позістає поза границями роботи і дискусиї. Можна припускати, що правительство похваляє компроміс яко такий і підпирало его, але установленє условій полишило виключно партиям.

О наміренїм замаху на царя годї ще знати докладно, як властиво річ мае ся. Замах мали виконати якісь Ірляндції, після инших якісь анархісти з Америки, котрі коло Антверпії в місцевости Берхем лагодили ся до него і там мали формальну фабрику бомб. Замах мав бути виконаний в Льондонї. Двох з тих анархістів арештовано в Ротердамі, а двох в Льондонї.

Новинки.

Львів дня 16 вересня 1896.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила між иншими на засїданю з дня 14-го с. м.: 1) Іменувати учителями народних шкіл: Володим. Кузьмова в Убини, Ів. Кухарука в Лубянках вижних, Болесл. Соботовского молодшим учителем при 5-кл. школї в Буску: 2) затвердити в учительстві в школах середних учителів: Юл. Добряньского о. Євг. Громницкого, о. дра Мих. Курися, Стан. Данця і Конст. Дмитрова в ґімназиї в Тернополи Ів. Голубовича в школї реальній в Кракові, Ів. Хмйолка в ґімназиї в Дрогобичи, дра Мих. Ладижиньского в ґімназиї в Бродах; 3) іменувати Ант. Стрілецкого суплентом при ґімназиї в Ярославі і Март. Саса в школї реальній в Кракові; 4) перемінити 1-кл. школу народну в Словитї на двоклясову від 1-го сїчня 1897; 5) апробувати до ужитку в школах середних книжку п. з.: „Читанка руска для третої кляси шкіл середних“ Львів 1896. Накладом фонду краєвого. Цїна оправленого примірника 1 зр. 20 кр.

— **Іменованя.** Краєвий Видїл іменував в краєвім бюрі меліорацийнім інжинера II-ої кляси Алекс. Вербицкого інжинером I-ої кляси, а інжинера-асистента Володисл. Бродовича інжинером-ад'юнктом того бюра.

— **Є. Вел. Цїсар** з нагоди перебуваня в Перемишли удїлив з своїх фондів: на бідних міста 800 зр., для тов. сьв. Винкентия à Paulo 300 зр., охоронцї дїтий ім. сьв. Ядвиги 200 зр., монастиреви Бенедиктинок 200 зр., бурсам рускій і польскій по 200 зр., а також для убогих з громад Уйкович 200 зр., Батич 150 зр. і Лентовиї 100 зр. — разом 2350 зр.

— **Є. Е. п. Маршалок краєвий** гр. Стан. Баденї виїхав нинї з членами Видїлу краєвого до Перемишля на пращанє Є. В. Цїсаря, що від'їздить до Відня.

— **Нове старосто** отворено оногди торжественно в Подгуржу коло Кракова. В торжестві взяли участь представителї властий правительственних, войскових і автономічних. Зараз по відкритю зачав своє урядованє перший гам староста гр. Старженьский.

ладжену голову кладуть в піч, відповідно уладжену та вудять єї трийцять годин. Так засушена голова держить ся дуже довго і не псує ся, а навіть не зморщить ся.

Маоріси переховують часто голови своїх власних вождів, але тодї очи полишають ся в голові, отверті. Ново-Зеляндції показують з гордостию ті останки предків своїй молодїжи і віддають їм честь торжественними обходами. Але в твердини Каі-Куму творили той страшний музей лише голови ворогів і певне неодин Англичанин з вилупленими очима збільшав збірку того начальника Маорісів.

Хата Каі-Куму стояла в глубинї твердинї посеред инших помеших. Перед нею простирала ся широка площа, немов ринок в Европі. Стїни хати зроблені були зі стовпів переплетених галузем, в серединї обббиті рогожами. Будинок довгий на двайцять, широкий на пятьнайцять, а високий на десять стіп був досить обширний на мешканє для начальника Ново-Зеляндцїв. До середини був лише один вхід, поза стїни виставала крівля далеко і опирала ся на стовпах та творила підсїнє.

В хатї убита земля на пів стопи грубо понад звичайний ґрунт творила поміст, ліжка були виплетені з тростини, а на них лежала постіль з висушеної папороти і рогожі з формїюм. По серединї стояв вижолоблений камінь і служив за огнище, а дїра в стели заступала комин.

Коло тої хати стояли маґазини, де переховували ся припаси начальника: їда і лен та печі, в котрих приладжують Маоріси страву при помочи розпеченого каміня. Трохи дальше, в малих хлївцях були безроги і кози, рідкі на тім острові зьвірята, привезені сюди капітаном Куком. Пси бігали по всїх закутках глядаючи поживи. Як на зьвірята, котрими Маоріси звичайно живлять ся, то ті пси цїлком добре не виглядали.

Гленарван і его товариші обіймили то всьо одним поглядом, ждучи при одній з порожних хат, що з ними зробить Каі-Куму і виставлені тимчасом на наругу старих женщин. Ті язї окружили їх, грозили їм кулаками, гавкали і верещали; кілька анґлїйских слів вимовлених ними сьвідчили, що хотїли аби на полонених зараз пімстити ся.

Гленарван хотячи охоронити жінку від напастий старих баб, підійшов до Каі-Куму і вказуючи на верескливу товпу, сказав:

— Віджени їх!

Каі-Куму бистро поглянув на свого полонника, але не сказав нїчого; відтак одним рухом руки велів мовчати цїлій товпі. На знак подяки вклонив ся Гленарван начальникови і повільним кроком вернув до своїх.

В тім самім часї зібрало ся в кріпости яких сто Ново-Зеляндцїв; були там старцї, мужчини в силї віку і молодїж. Одні спокійні хоч понурі ждали приказів Каі Куму, на инших видко було сильний біль; сумували по вітцях або свояках, що погибли в послїдних битвах.

З усїх начальників маоріских, які вибрали ся на війну з Анґлїйцями, лише один Каі-Куму вертав в околицї над берегом озера і перший оголошував свому поколїню о поражцї Маорісів на ровенях долїшного Вайката. З двіста воїнів, що пішли під его приказами на оборону вітчини, не вернуло сто пятьдесять. Коли кількох з них дістало ся в руки наїздників, то о скілько-ж більше було таких, котрі лишили ся на поли борби і не мали вже нїколи оглядати землї своїх предків!

Тим толкує ся глубока розпука, яка заволоділа цїлим поколїнєм за поворотом Каі-Куму; доси не мали вісти о послїдній поражцї і як раз в сїй хвили дізнали ся цїлої страшної правди. У диких моральні терпіня обявляють ся все внутрішними ознаками. Тому родина і приятелї, а перед усїм жінки погибших воїнів калїчили собі лице і рамена острими мушлями. Кров плилвуча з ран мішала ся зі сльозами, глубина рани вказувала на велич розпуки. Страшно було дивити ся на покровавлені і лютуючі з болю нещасні Зеляндки.

Ще иньша причина, дуже важна в очах диких причиняла ся до збільшеня їх розпуки. Не лише що вже не було дорогих серцю свояків і приятелїв, але ще й їх костий не можна було поховати в родиннім гробі. В релїгії Маорісів приказує ся, що кости мусять бути поховані, коли небіжчик має жити на другім сьвітї, тому то збирають они кости померших, чистять їх, гладять, потягають нокостом і складають в умисне до того приладжених гробів-ях. Ті гроби прикрашують ся деревляними статуями, на котрих вирізане як найсовістнїйше утатуванє цїлого тїла небіжчика. А тепер ті гроби будуть порожні, не буде релїгійних обходів, а кости, котрі треба би хоронити перед зубами диких псів, будуть білїти на поли борби без похорону.

На ту гадку ознаки жалю ще більшіли; по погрозах женщин наступили проклони мужчин на Европейцїв, сипали ся наруги і обиди, рухи ставали пристрастнїйші — погрози могли перемінити ся в дїло.

Каі-Куму побоюючи ся, щоби гнів народу не переважив его приказу, велїв полонників відвести до посьвяченого місця, на другім кінци твердинї, на краю стрімкої площі. Хата, що там стояла, притикала до скали здіймаючої ся о сто стіп висше, що кінчила ту сторону твердинї простим спадом на вні. В тім храмі, по ново-зеляндски „Варé-Атона“ учили Ново-Зеляндцїв їх сьвящцики, звані „арікі“ о однім Бозї в трех особах, вітци, синї і птасї або дусї. Обширний будинок, добре замкнений містив в собі дуже добру сьвяту поживу, котру устами жреців поїдав божок Мауі-Ранга-Ранґуі.

В тім місци поки-що забезпечені від гніву диких спочили наші подорожні на рогожах з формїюм. Лєдї Єлена обезсилена і зломана на души кинула ся в обійми мужа.

— **Місия духовна в Снятині** в 300-лїтну річницю унії Берестейскої розпічне ся в середу 16-го с. м. з полудня торжественною зечірнею. Закінчить ся в суботу 19-го с. м. торжественним обходом з місийним хрестом, закопанем того хреста і працальною наукою. Проповідати будуть через всї три днї Всч. оо. Василияни.

— **З Яворівщини пишуть нам:** Дня 21-го вересня відбудуть ся збори дяківскі, в цїли завязаня аґентури в місточку Краківци. Порядок денний: о годинї 9-тій лїтурґія за померших дяків, почім слїдує відкрите зборів і обговорене справ дяківских. Запрошую всїх П. Т. дяків до численного зібраня в повисше згаданім дни. — *Г. Шумский*, п. ц. в Млинах.

— **З Рави** доносять, що дня 13 с. м. принимано там торжественно 12 баталїон стрільцїв, повертаючий з маневрів. Перед місточком при триюмфальних воротах повитав команданта баталїону бурмістр з радою громадскою і численно зібрана публика, а по сердечній відповіди команданта, рушив баталїон при звуках войскової музики 24 п. п. до своїх нововибудованих касарень. Того дня пополудни устроіло войско концерт войскової музики на публичній площи. Вчера, 15-го с. м., приймала рада міска офіцирів пиром в ратуши, а для вояків знов устроено в касарни вечерниці.

— **На кару смерти** засудив трибунал в Яслї 28-лїтного почтилїона Йосифа Сливу, котрий дня 24-го цьвітня с. р. допустив ся насильства на 14-лїтній дївчинї Агатї Сетлик, а відтак утопив еї в Вислоцї.

— **Анкета в справі соли для худоби** відбула дня 9-го с. м. у Відни нараду під проводом шефа секциї бар. Йоркаша в президиальнім бюрі мінїстерства фінансів. В нарадах взяли участь (крім бар. Йоркаша) референт бар. Бушман, представителї мінїстерства рільництва та справ внутрішних і посол Вельовейский яко автор проекту, котрого введене в житє з причини бюрократичних приписів екзекутивних подибало перешкоди. Нарада тая — як пишуть дневники — заповідає зворот в дотеперішнім веденю справи, бо правительство, кажуть, прихиляє ся до облекшеня скомплїкованих приписів контролї і знесеня утрудняючих манїпуляций при продажи того продукту, а навіть внести в палалї новий проект закона, котрим усуне обмеженя що-до скількости продукованої річно соли для товару, значно підвисшуючи еї по-над теперішний континґент 500.000 сотнарів метричних, як сего вимагають інтереси годівників худоби. Очевидно голос тут ще має угорске правительство, від котрого згоди зависять такі зміни в адмінїстрациї монополю соли.

— **Музикально-вокальний вечерок** устроїли дня 6 с. м. рускі міщани в Долинї в сали урядничого касина на дохід фонду будови церкви, а в части на засноване фонду для церковного хору. Устроєнем вечерка займив ся комітет, зложений з 30 членів під проводом п. Мих. Витвицкого. Вечерок удав ся дуже добре, народу на вечерку було богато, а явила ся також майже вся місцева польска інтелїґенция, натомість з околицї явило ся всего сїм осіб. По концертї наступили танцї в двох салях; у великій бавили ся міщани, в малій інтелїґенция. Заява ішла дуже охочо і протягла ся до 6-ої години рано. Дохід на церков виносить понад 100 зр.

— **Значна коадїж.** З канцеляриї директора школи реальної в Кракові украдено в ночи з пятницї на суботу 2000 зр. в паперах. Злодій мусїв бути добре обзнакомлений з розкладом льокалю, а столик отворив доробленим ключиком.

— **Наслїдки полишуваня дїтий без нагляду.** В Бутківцях під Старим селом тамтого четверга родичі полишали дїтий дома без найменшого надзору. З тої нагоди скористав 10-лїтний синок одного господаря, щоби побавити ся стрільбою, що приманливо висїла на стїнї. Всї сусїдскі дїти збігли ся дивити на сю забаву. Хлопчина вибіг з хати зі стрільбою в руцї і почала ся забава. Нараз випалює стрільба і вганяє весь острий набій заячого шроту в живіт чотиролїтного дїтвака з недалекої загороди. Дїтвак мав ще на тілько сили, що доволїк ся до дому і там зараз помер.

— **Пішло о курку.** В Звенигородї під Львовом живуть дві сусїдки Яндзьова і Порада, що від давна докучають собі в ріжний спосіб, при чім очевидно приходить до завзятих суперечок. На веснї с. р. посварили ся обі господинї о курку, котрій одна з них зробила якусь кривду. До сварки вмішали ся мужчини Сенько Яндзьо дївер Яндзьової і Порада чоловік одної з сусїдок. Мужчини не вдоволяли ся сварнею, а вхопили ся бійки, в котрій Яндзьо так ударив лопатою по голові Пораду, що той за кілька днїв помер. За то убийство ставав Яндзьо вчера перед львівским судом присяжних, котрий узнав его винним 11 голосами, а трибунал засудив виновника на півтора року вязницї заосмотреної постом що два тижднї.

— **Біцикль причиною нещастя.** В Калинівщинї під Чортковом їхав якийсь пан на біцикли, на котрого вид сполошили ся конї запряжені до воза Івана Павликовского зпід Чорткова. Віз нагле перехилив ся а п. Павликовский упав з кізла так нещасливо, що замотав ся в упряж і довго волїк ся по каміню, причім так сильно покалїчив ся в голову, що нема надїї удержати его при житю.

— **Сильний цикльон** навістив дня 10 с. м. о 3-ій годинї по полудни місто Париж. Цикльон тревав лише одну мінуту, але наробив величезного спустошеня. Множество дерев повириваних з корінем, а також дуже богато домів ушкоджених, особливо дахів. Не обійшло ся і без жертв в людях, бо о скілько доси звістно, убила буря дві особи, а около 30 тяжко покалїчила. О силї лютуючого цикльону сьвідчить то, що омнїбуси і фіякри повивертали ся на улици, а богато візників і коний найдено з поломаними руками і ногами.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция державних зелїзниць** оповіщує: Оповіщене ц. к. Мінїстерства зелїзниць з дня 21 серпня 1896 ч. 2055/III в справі предкладаня документів потрібних до лїквідациї опусту перевозового в дорозї звороту (рефакция). — У всїх тих случаях, в котрих, на підставі істнуючої до 1 серпня 1896 і оповіщеної в Віст. розпор. для зелїзниць і плавби рефакциї — довожуванє документів потрібних до звороту ріжницї перевозового застережено бувшій ц. к. ґенер. Дирекциї австр. зел. держ. — належить від 1 серпня с. р. в наслїдок розвязаня згаданої ц. к. ґенер. Дирекциї предкладати дотичні документи заховуючи всї инші постанови публїкациї — ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Відни. На будуче, при оповіщуваню рефакций визначить державний заряд зелїзниць заразом тую Дирекцию, котрій має ся згадані документи предложити.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 16 вересня. Приїхав тут новоіменований анґлїйский амбасадор Румбольд.

Софія 16 вересня. При виборах до рад громадских побідила партия правительственна. На 78 міст перемогла опозиция лиш в трох. В кількох місцях підчас виборів були великі бійки. В Сливнї пострілено посла Даґрамадєва з партиї радославістів.

Атини 16 вересня. Кордон войсковий на Креті знесено. Рух торговельний зачинає оживляти ся.

Ґленарван притискаючи еї до груди, повтаряв:

— Відваги, дорога Єлено, Бог нас не опустить.

Ледве їх замкнено, вилїз Роберт на плечі Вільсона і всунув свою голову в отвір між стїною і дахом, під котрим висїли нанизані на шнурках амулети. Звідтам міг оком обійміти цїлу середину твердинї аж до хати Каі Куму.

— Стоять всї довкола начальника — говорив тихим голосом — махають руками.... верещать.... Каі Куму хоче щось говорити.

На хвилю хлопець замовк, відтак знов оповідав:

— Каі Куму говорить.... Дикі втихомирюють ся.... слухають що говорить....

— Видко — сказав майор — начальник має якийсь личний інтерес, аби нас боронити. Певне хоче виміняти нас за полонених Маорісів. Але чи они пристануть?

— Пристануть, бо слухають его — сказав Роберт. — Розходять ся.... Одні ідуть до хат, другі виходять з твердинї....

— Справдї? — спитав майор.

— Справдї — пане Мек-Небс — відповів Роберт. — Каі Куму лишив ся тілько з тими, що були в его човнї.... Ах, один з них іде до нас.

— Злїзь Роберте — сказав Ґленарван.

В тій хвили Єлена піднесла ся з сидженя і вхопила мужа за руку.

— Едварде — сказала рішучим голосом — ні я ні Мария Ґрант не повинні дістати ся живі в руки тих диких.

Вимовивши то подала Ґленарванови набитий револьвер.

— Оружиє! — крикнув з радостию льорд.

— Маоріси не обсмотрюють своїх полонників! Але то оружиє не для них, лише для нас, Едварде!...

— Сховай той револьвер — скрикнув живо майор — ще не час.

Ледве револьвер зник під одежию льорда, піднесла ся рогожка замикаюча вхід до хати і в отворі появив ся Маоріс.

Дав знак вязням, щоби ішли за ним. Ґленарван з своїми товаришами перейшли в стисненій громадцї площу і задержали ся перед Каі Куму.

Довкруги начальника стояли найвизначнїйші мужі поколїня. Між ними видко було того самого Маоріса, котрого човно злучило ся з лодкою Каі Куму при устю Поґаінґена до Вайкато. Був то сороклїтний мужчина, сильний, з диким і лютим лицем. Називав ся Кара Тете, т. зн. по новозеляндски „прудкий“. Каі Куму обходив ся з ним з почестию, а по гарнім татуованю тїла можна було доміркувати ся, що Кара Тете займав високе достоіньство в поколїню. Хто мав би нагоду приглянути ся, був би замітив, що оба начальники були немов суперники. Майор пізнав, що Каі Куму нерадо зносить вплив свого товариша в начальстві, они оба мали рівну власть над Маорісами, що мешкали над Вайкатом. Отже і тепер Каі Куму нїби усьміхав ся устами, але его очи сьвідчили о глубокій неохотї.

— Каі Куму став Ґленарвана випитувати.

— Ти Анґлїєць? — спитав.

— Так — відповів льорд не надумуючи ся, бо чув, що его народність наклонить диких до скоршої виміни полонників за Маорісів.

— А твої товариші? — питав Каі Куму.

— Мої товариші також Анґлїйцї; ми подорожні і буря пригнала нас сюди. Але коли тобі що на тім зависить, то знай, що ми не мали нїякої участи у війнї.

— То нас мало обходить — відповів грубо Кара Тете. Кождий Анґлїєць наш ворог. Твої напали на наш остров, забрали нам поля, попалили села!

— Зле зробили! — відповів поважно Ґленауван. — Говорю то длятого, що таке моє пересьвідченє, а не тому що я в ваших руках.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.